

Posudek vedoucího diplomové práce

Tomáš Krempaský

Největší české horské středisko Špindlerův Mlýn

a jeho chystaná modernizace:

Propojení areálů Medvědín a Svatý Petr

Tomáš Krempaský si pro téma své diplomové práce vybral propojování skiareálů ve Špindlerově Mlýně. K zodpovězení svých pěti výzkumných otázek si zvolil metodu případové studie, kdy využíval jak kvalitativní, tak kvantitativní metody. Samotná práce pak má klasickou strukturu: úvod, teoretickou část, po níž následují část metodologická, praktická s diskusí a závěr.

Hned na úvod posudku musím konstatovat, že práce se mi nehodnotí snadno, protože její konečnou verzi jsem měl možnost číst až po jejím odevzdání. Autor na úvod konzultoval svůj záměr a pak poměrně extenzivně i část teoretickou, kdy některé drobné připomínky sice reflektoval, ale v zásadě v mnoha věcech trval na svém. Výzkum už prováděl značně samostatně.

V úvodu autor dobře uvádí co je cílem práce a jaké jsou jeho výzkumné otázky, ale chybí mi tam nějaká situovanost autora. Proč si autor dané téma vybral a jaká je jeho pozice k tématu. Ze zpracování práce implicitně vyplývá, že autor s rozšiřováním skiareálu ve Špindlerově mlýně sympatizuje, což samo o sobě není problém, jako určitý nedostatek práce vidím, že to nikde nereфлекtuje. Sebereflexe svojí pozice ke zkoumanému tématu by měla být součástí dovedností, které si student osvojí.

V teoretické části autor začal velice ze široka, od Antropocénu a není mi zcela jasné, proč tam některé pasáže zasadil, obzvlášť, když s prezentovanými teoriemi a autory nijak nepracuje v empirické části, kde by se třeba skrze ně podíval na empirický materiál a zkusil je využít k analýze a interpretaci. Části o kapitalismu nebo sociální ekologii mi tak nedávají v kontextu práce příliš smysl. Proč je v práci zrovna sociální ekologie a Bookchin? Navíc když jej autor na straně 15 zcela dezinterpretuje, když píše o tom, že konkurencí nám byla příroda a dokládá to právě Bookchinem. Ve struktuře textu je matoucí pak celá kapitola 1.3 (na str. 12), která se jmenuje „*Kapitalismus z pohledu sociální ekologie a význam tržní konkurence*“. Autor nejdřív popisuje Bookchinovu sociální ekologii, aby v podkapitole 1.3.3. obhajoval význam tržní konkurence, což je v rozporu s tezemi Bookchina, který naopak zdůrazňuje spíše tendence ke kooperaci a harmonii. Přičemž autor tam má velice diskutabilní tvrzení a v textu si i poněkud odporuje, když píše (str. 15), že „*je to právě soutěživost, která nás lidi dokázala dostat až sem*“, aby pak o pár řádku dál psal, že „*také díky lidské schopnosti vzájemné spolupráce, jsme se stali hlavní silou naší planety*“. Poněkud autoritativní tvrzení o pozitivěch soutěživosti pak nemá podložené odkazy na relevantní autory. Autorovo tvrzení „*myslím si, že je to právě soutěživost, která nás lidi dokázala*“ bez odkazů v odborné práci neobstojí. Podobná tvrzení jsou i na dalších místech, např. str. 15: „*Kdyby mezi lidmi nebyla konkurence, pravděpodobně by vůbec neexistovaly současné moderní technologie*“. Vůbec nechci polemizovat s autorovým názorem, ale chybí mi alespoň nějaký odkaz na díla sociálních darwinistů. A opravdu lze do diplomové práce na Katedře sociální a kulturní ekologie v roce 2019 napsat, že „člověk nad přírodou dokázal zvítězit“? A to nejenže bez odkazu na autory, kteří by ještě dnes psali o vítězství nad přírodou, ale i bez zmínky o klimatických změnách nebo planetárních mezích? Navíc toto jsou vše výtky, které jsem autorovi sdělil při konzultacích, nicméně zjevně bez odezvy.

Autor má v práci problém pracovat s odbornou literaturou. Buď v práci extenzivně cituje a celé stránky nebo podkapitoly jsou složené z přímých citací, a když už autory parafrázuje nebo se na ně odkazuje, tak je dezinterpretuje. Viz výše zmiňovaný Bookchin nebo na straně 34 Macnaghten a Urry. Autor píše, že podle nich existuje mnoho přírod, které nemají fyzickou podstatu, ale jsou konstruovány, což není pravda. Autoři vůbec fyzičnost přírodních prostředí nezpochybují.

V dalších částech teoretické kapitoly se pak autor zabývá již relevantními tématy: turismem a jeho dopady, udržitelným rozvojem turismu, přibližuje proces EIA, KRNP a historii samotného Špindlerova mlýna. Toto zpracování pak už považuji za lepší a autor prokazuje, že se zejména v technických parametrech (proces EIA) orientuje, i když opět výtka, že text diplomové práce je až příliš poskládaný z přímých citací (a ne vždy správně zpracovaných, např. str. 43). Vzhledem k tomu, že práce je obhajovaná na katedře, která se primárně zabývá vztahem člověk a společnosti k přírodě(-ám) a životnímu prostředí, tak mi tam chybí víc rozpracované toto téma. Autor do teoretické části sice začlenil práci Lucii Špinkové o zasněžování, ale v praktické části s tím už nepracuje. Co mi přijde ale až zarážející, že v celé práci o rozšiřování skiareálu v Krkonoších se nediskutuje téma klimatických změn.

Pokud jde o metodologickou část. Auto vcelku adekvátně popisuje jak svůj výzkum prováděl. Popisuje volbu svých informátorů pro kvalitativní rozhovory. Vzhledem k tomu, že autor deklaruje, že dělá případovou studii, tak mi tam chybí detailnější popis dokumentů, které analyzoval. Z práce se zdá, že analyzoval jen dokumenty EIA, ale co třeba místní tisk, internetové stránky, diskusní fóra? V případě dotazníkového šetření autor popisuje jak si zvolil svoje respondenty. Na jedné straně v práci popisuje obecně, co ta metoda obnáší, na druhé straně mi tam chybí, aby sociologickými slovy popsal o jakou metodu a výběr šlo. Dle mého názoru to, co autor prováděl, byla spíše anketa s jakýmsi záměrným výběrem. Zároveň, když autor píše že udělal šetření na 50 rezidentech ze 1119, aby měl výzkum alespoň nějakou vypovídající hodnotu, měl by asi zdůvodnit, proč zrovna počet 50. Také když píše, že si stanovil pro dotazníkové šetření hypotézy, tak by mě zajímalo, jak je tedy testoval. Na druhé straně na obhajobu autora je třeba říct, že autor si je vědom limitů svého šetření, které prováděl proto, aby zahrnul názory obyvatel.

V praktické části pak autor shrnuje výsledky svého výzkumu. Tato část je hodně popisná. Někdy autor poměrně zajímavě popisuje poznatky z rozhovorů, na jiných místech (např. str. 75-78) jde v podstatě jen o výpisky z jednoho dokumentu. Bohužel mi tam chybí větší analýza a interpretace získaného materiálu skrze teorie, koncepty, aurory. Praktická část je tak hodně oddělena od teoretické a ukazuje se, že značná část teoretické kapitoly je tam vlastně zbytečně. Místy mi zase chybí kritičtější diskuse. Například u tématu růstu návštěvníků. V současnosti Krkonoše čelí tomuto problému. Autor automaticky přebírá názor zástupců Skiareálu, že skrze jejich opatření to k nárůstu nepovede, např. skrze „flexibilní

skipasy“ a dokládají to zkušenostmi ze Slovenska. Skutečně je možné srovnávat Krkonoše s Tatrami? Očekával bych tu kritičtější a podrobnější diskusi. Autor v tomto kontextu píše, že areál nezvýší kapacitu a tak „nebude bohatnout“, ale opomíjí, že maximalizovat zisk se dá nejen skrze rostoucí počet návštěvníků, ale i skrze vylepšování služeb a jejich zdražování, tedy skrze luxus a zaměření se na bohatší klientelu ochotnou platit. Pokud by se rozšiřování Skiareálu majitelům nevyplatilo, tak proč by to dělali? Je to poněkud v rozporu s tím, co píše autor v teoretické části o kapitalismu, tržní konkurenci a podnikání a měl by to víc a lépe prodiskutovat. Chybí mi tam již zmiňovaná diskuse o klimatických změnách a jak to může mít dopady na tento záměr a jak a jestli to vůbec proponenti rozšiřování řeší a jak. Umělým zasněžováním?!

Jak jsem předestřel na začátku posudku práce se mi nehodnotí snadno. Autor si vybral zajímavé téma, které však zpracoval spíše z pohledu katedry cestovního ruchu, než sociální a kulturní ekologie. Prokázal značné nedostatky v práci s literaturou, kdy autory s kterých čerpá buď dezinterpretuje nebo extenzivně cituje, ale není příliš schopen parafrázovat myšlenky. V práci mi také chybí schopnost autora vlastní sebereflexe a kritičtějšího odstupu a situovanost výzkumníka. Po metodologické stránce se sice asi nejedná přímo o slibovanou případovou studii, ale autor nějakým způsobem výzkum zvládl, i když zejména ke kvantitativní části dotazníkového šetření by mohla být celá řada výhrad. Praktická část přináší řadu zajímavých zjištění v popisné rovině: v tom co si který autor myslí, či co se píše v EIA dokumentu. Tuto fázi organizace nasbíraného materiálu autor zvládl, chybí mi tam ale další fáze analytická a interpretační. Autor místy až příliš nekriticky přebírá tvrzení svých informátorů. Po formální stránce má práce také nedostatky v práci s citacemi.

Celkově je práce na hranici obhajitelnosti, přesto ji ale k obhajobě doporučuji, hodnotím ji **dobře** se sedmi body.

V Praze, 25.1. 2020

Mgr. et Mgr. Arnošt Novák, Ph.D.

